

КУЛТУРА

Обележени велики јубилеји српског театра

Двовековни ехо Јоакимове „Крешталице“

Целодневним мултимедијалним програмом у мађарском Националном позоришту у Будимпешти, обележени су значајни јубилеји нашег позоришног живота: 200 година од извођења прве представе на српском језику и 20 година постојања и рада Српског позоришта у Мађарској

Званично обележавање двоструког јубилеја започело је 6. децембра у преподневним сатима, у фоајеу будимпештанског Националног позоришта, научном конференцијом, односно округлим столом под насловом: „Јоаким Вујић и два века српског позоришта“. Скуп је организовао Српски институт, у сарадњи са Српском самоуправом у Будимпешти.

На научној конференцији радове је изложило петнаестак учесника

Пре него што су учесници конференције добили прилику да изложе своје научне радове, поздравне речи упутили су им председник Српске самоуправе у Будимпешти Борислав Рус у име организатора, директор мађарског Националног позоришта Атила Видњански у име домаћина, амбасадор Србије у Мађарској Раде Дробац, представник мађарског Министарства за људске ресурсе Ан-

драш Берталан Секел, председник Самоуправе Срба у Мађарској Љубомир Алексов, доцент Педагошког факултета у Сомбору и бивши директор Српског народног позоришта у Новом Саду Миливоје Млађеновић и директор Српског позоришта у Мађарској Милан Рус.

Господин Млађеновић је ову прилику искористио да организаторима уручи пригодан поклон. Реч је о порт-

рету Јоакима Вујића, аутора Милана Стојкова, који је у име Српског института преузео његов директор Пера Ластих.

У радном делу конференције, реч је први добио др Алојз Ујес, некадашњи редовни професор Факултета драмских уметности у Београду, који је презентовао свој рад на тему: „200. годишњица прве световне, грађанске представе на српском језику у Пешти

пешта) – „Прва изворишта историје мађарског позоришта“; **мр Ана Митић** (Универзитет у Бечу) – „Место забаве, медијум рефлексije, популарни театар на крају XVIII и почетком XIX века“; **др Исидора Поповић** (Матица српска, Нови Сад) – „Јоаким Вујић у контексту раног развоја српске комедиографије“; **доц. др Миливоје Млађеновић** (Педагошки факултет у Сомбору) – „Драматуршка и књижевно-историјска вредност *Доброеиелној дервиша* Јоакима Вујића“; **Милан Степановић** (Педагошки факултет у Сомбору, кустос Музеја у Препарандији) – „Списатељски, преводилачки и издавачки рад Јоакима Вујића“; **Золтан Бада** (Српски институт, Будимпешта) – „Мађарска стручна литература о Јоакиму Вујићу и почецима српског позоришта“; **Стеван Бугарски** (историјар, Темишвар) – „Позоришни живот Срба у Темишвару и околини“; **Душан Дејанац** (публициста, Кикинда) – „Стефан Дилбер, Јоаким Вујић и Кикинда“; **Милан Дујмов** (Српски институт, Будимпешта) – „Срби у Баји“; **проф. др Драган Никодијевић** (Универзитет Мегатренд, Београд) – „Предузетнички дух Јоакима Вујића у светлу менаџмента савремене позоришне праксе“; **Андраш Фриђеши** (директор Позоришта у Будаершу, Будимпешта) – „Почети рада мањинских позоришта у Мађарској и први њихов сусрет у Будимпешти крајем 1980-их и почетком 1990-их“; **Пера Ластих** (Српски институт, Будимпешта) – „Српско позориште у Мађарској, као позориште националне мањине“.

Како је најављено, радови који су изложени на овој конференцији биће публиковани у посебном зборнику. У организовању скупа, Српском институту и Српској самоуправи у Будимпешти су финансијску подршку пружили Секретаријат за културу и јав-

НЕКАДА ЧУДО, ДАНАС СПОМЕНИК ПРИЈАТЕЉСТВА

Председник Владе АП Војводине др Бојан Пајтић је у обраћању пре премијере представе „Чудо у Рондели“, нагласио да је јубилеј који слави-мо важан за обе нације, српску и мађарску, и за обе земље које „дуже од миленијума чине кичму средње и јужне Европе“:

– Вечерас на сцени Националног театра Мађарске обележавамо двеста година од када је у будимпештанској „Рондели“ изведена представа Јоакима Вујића „Крешталица“ – прва позоришна представа на српском језику. У том комаду српске Препарандије из Сентандреје играли су, један поред другог, српски писац и учитељ Јоаким Вујић и свестрана историјска личност мађарског театра Балог Иштван. Тај јубилеј који данас слави-мо, тих двеста година, важан је за наше две нације и наше две државе које дуже од миленијума чине саму кичму средње и јужне Европе. Важан је због мањинских права која негујемо, због бољег разумевања, због нашег оправданог настојања да у заједничкој европској породици чувамо и сачувамо свој идентитет, традицију и културу.

Зато данас у Војводини постоје два професионална мађарска позоришта: Народно позориште – Népszínház у Суботици и Новосадско позориште – Újvidéki színház у Новом Саду, као и два мађарска позоришта за децу: Позориште за децу – Gyermekszínház у Суботици и Луткарска сцена Народног позоришта „Тоша Јовановић“ у Зрењанину. Помажемо и много културно-уметничких друштава која негују позориште на мађарском језику. Поменићу само неколико: „Петефи Шандор“ из Мужље, „Egység“ из Кикинде, „Петефи Шандор“ из Купусине, „Арањи Јанос“ из Србобрана, „Népkör“ из Куле, Театар „Орфеј“ из Чоке, Сенћанска позоришна група и КУД „Јозеф Атила“ из Дебелаче. И сви лепо раде. Оно што је пре 200 година било чудо у Рондели, данас јесте споменик великог пријатељства два велика народа.

Изложбу у Националном позоришту заједнички су организовали Српски институт и Културни и документациони центар Срба у Мађарској

24. августа 1813. у режији Јоакима Вујића“. Следили су **доц. др Ференц Немет** (Учитељски факултет на мађарском наставном језику, Суботица) са темом „Церни Ђуро, или заузимање Београда од Турака“; **др Тамаш Гајдо** (Земаљски музеј и институт историје позоришта, Будим-

но информисање АП Војводине и Министарство за људске ресурсе Мађарске.

У истом простору отворена је и пригодна изложба, састављена од две тематске целине. Једна је историјско-документарног карактера и говори о почецима и каснијем развоју позори-